

BİLGE ÖĞÜTLERİ

Yahya AKSOY

“Cahil ile bal yenmez, âlim ile taş taşı” halk sözü bilgelerin değerine vurgu yapmakta. Antik Çağ’ dan beri kullanılan bilge öğütleri, hayat felsefesine ve kültür tarihine ışık tutmaktadır.

Aydınlanma çağına damgasını vurmuş ve insanlığın düşünce tarihinde öğütleri ile yer almış ve çoğunluğu Ege Uygarlığında yetişmiş olan yedi

bilge her zaman öne çıkmış bulunmaktadır:

- Miletli Thales, Piriene’li Bias, Lesboslu Pittakos, Linoslu Kleobulos, Spartalı Kihilon, Atinalı Solon, Karintoslu Periandros.

Sokrates, Diyojen, Konfüçyüs, İbn-i Sina ve daha yüzlerce bilge düşünce dünyasında saygın yerlerini korumaktadır.

Bir filozofa, “Dünyada en zor şey nedir?” diye sormuşlar. “Sözdür” diye cevap vermiş. “Neden diye sorduklarında ; “Çünkü anlamakta zordur, anlamakta” demiş.

Eflatun, bir grup arkadaşı ile birlikte oturan Sokrat’a, “Geçen gün bir arkadaşını herkesin arasında azarladın” diye çıkmış. “O sözleri başbaşa kaldığın zaman söyleyemez miydin?” Sokrat, soruya soruyla karşılık vermiş: “Beni böyle azarlamak için, başbaşa kalmamızı bekleyemez miydin.”

Çok israf eden birisi, Sokrat’a gelip, hiç parası kalmadığından dert yanmış ve biraz borç para vermesini istemiş. Sokrat adama şu cevabı vermiş: “Masraflarınızı kısarak, kendinizden borç alın.”

“Dile benden ne dilersen!” diyen “Büyük İskender’e, “Gölge etme, başka ihsan istemem” diyen bilge DİYOJEN, insanların fazilet yolunda ilerlemelerini öğütlemiştir:” Birtakım ehemmiyetsiz şeylerde, insanların, birbirlerinin önüne geçmeye çalıştıkları görülüyor;

fakat fazilet yolunda öne geçmeye gayret eden hiç görülüyor.” demiştir.

“Altının rengi neden sarıdır? diye sorduklarında, “Kıskanani çoktur da ondan” demiş.

Filozof Demetrios, gençlere şu öğütleri vermiş: “Üç kimseye mutlaka saygılı olunuz:

- Kendi evinizdeyken, ailenize;
- Sokaktayken gelip geçenlere;
- Yalnızken, kendinize.”

“Devlet yönetiminde göreve gelirim ilk işim, dili ele almaktır..” diyen bilge Konfüçyüs, eğitimli insanların dokuz düşüncesi vardır demiş:

- Baktıklarında berrak görmeyi,
- Dinlediklerinde, iyi duymayı,
- Görünüşleri bakımından sıcak olmayı,
- Davranışlarında saygılı olmayı,
- Konuşmalarında doğru olmayı,
- İşlerinde ciddi olmayı,
- Kuşkuya düştüklerinde soruları nasıl soracaklarını,
- Öfkelenediklerinde sorunları,
- Kazancı gördüklerinde, adaleti, düşünürler.

Okuma meraklılarına, Ahmet Semih Tülay’ın “Ege’nin Antik Öyküleri” eserini ve Cevdet Kılıç’ın hazırladığı “Bilgelik Hikâyeleri” eserini öneririm. Başarıya ulaşmanın yolu, çok çalışmaktan ve çok bilmekten geçmektedir.

Düşlerin ve düşüncelerin gelişmesinde, bilge öğütlerinin özel bir yeri bulunmaktadır.